

Vestlus „Tasuleekide“ autori Eugen Kapiga

*Ohtuleht
29. V 44*

Meie tuntum helilooja Eugen Kapp on ilmselt üllatunud külaskäigust tema poole ja ümbritseb seetõttu külalist erilise südamlikkusega.

Küsimusele, kas helilooja räägiks midagi oma ooperist „Tasuleegid“, saan reipa jaatava vastuse.

Nii pajatab Eugen Kapp „Tasuleekide“ valmimisest järgmist:

„Jaroslavi päevil tekkis sm. Semperil mõte uuest eesti ooperist. Mõte leidis sooja poolehoidu. Libreto kirjutamine usaldati Paul Rummole ja mina pidin looma muusika. Alustasin oma tööd 1943. a. detsembris ja 1944. a. sept. oli ooper valmis. Praegu on ooper orkestrerimisel. See võtab aga tuulisti aega. Loodan aga, et meie ooperihuviline publik uue algupärandiga juba märtsi algul võib tutvuda. Varsti toimub ooperi läbikuulamine Heliloojate Liidu poolt. Kui ooper on vastuvõetav, siis võivad juba solistid osi õppima hakata.

Juteldes heliloojaga selgub, et ooper on oma iseloomult dramaatiline. Teoses kujutatakse 1343. a. Jüriöö ülestõusu. Pea tegelasteks on Vambo, kellele on antud legendaarse Tasuja kuju, ja tema armastatu Saima.

Teose tuuma iseloomustab juba ava-mäng. Siin esineb eestlaste, samuti ka saksa-penirüütlite motive. Ka igal üksikul tegelasel on oma kangelas kuju-tav motiiv. Teost läbivad veel rahvalaulu sugemed, mille ainestik on palju kasutamist leidnud masskoorides, eriti l. vaatuse pulmastseenis.

— Olen võinud seda tööd väga südame-lähedalt — tähendab E. Kapp. — Kuid suur töö seisab veel lavastajal ees ooperi lavaleseadmisega, — arvab helilooja mõttikult.

— Vaevalt oli Teil Nõukogude tagalas peale „Tasuleekide“ muudeks töödeks mahti? —

Sellele pärimisele vastab küsitav:

— Ei, seda ei tohi ma ütelda. „Kalevi-poja“ ainel kirjutasin 1 süüdi, mis koosneb 6 tantsust: „Tütarlaps Salme“, „Soomesepa poeg“, „Kuu ilmumine“, „Tuuletants“, „Ketrajad“ ja „Kalevi kalmistu“.

Edasi mainib E. Kapp, et ta on loonud veel kontserdi, mis koosneb kolmest osast ja sonaadi viiulile ja klaverile. Viimane teos on praegu Moskva kirjastuskeskuse valduses. Valminud on heliloojal ka sümfonia c-moll. Teos kanti esimest korda ette 23. aprillil 1943. a., millal möödus 600 aastat Jüriöö ülestõusust. Moskva Heliloojate Liiduse temängimisel soovitas Liidu abiesimees Poljanovski nimetada teost patriotiliseks oma sisu poolest. Helilooja on loonud veel rea koorilaule: „Relvile rahvas“, „Sünnimaale“, „Mõte kodust“ ja „Laul suurest Oktoobrist“.

— Ja kuidas on lood balleti „Kalevi-pojaga“?

Sellele vastab usuteldav:

— Onneks on suutnud sõbrad minu ära-olekul balleti partituuri säilitada. Kuid pean tunnistama, et muusika, mille kolm aastat tagasi kirjutasin, ei rahulda mind enam. Olen ju vahepeal nõukogude tagalas end tugevasti täiendanud. Et täis-väärtuslikku „Kalevipoega“ saada, pean ta täielikult ümber töötama.

Küsites tulevikukavatsusi, mainib E. Kapp:

— Praegu täidab mu kujutlusilma täie-likult ooper. Vahel vilksatavad peast läbi 2. sümfonia helid, mis on hoopis päikesepaistelisemad ja ülevamad kui sõjajärgne sümfonia.

V. T.